Sprijin orizontal pentru actualizarea documentelor strategice programatice post 2020 (Planul de Dezvoltare Regională și Strategia de Specializare Inteligentă a regiunii Sud Muntenia)

Secțiunea B: Secțiune pentru investigarea impactului implementării SSI 2014-2020

Cuprins:

1. METODOLOGIE 2
2. PRIORITĂȚILE, MĂSURILE ȘI INDICATORII STRATEGIEI DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ 4

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

3. SURSE DE DATE 25

1. METODOLOGIE

În secțiunea curentă se va evalua impactul **investițiilor făcute în regiunea Sud Muntenia în perioada 2014 – 2019** pentru implementarea SSI 2014-2020. Impactul investițiilor se va analiza comparând

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

situația existentă la finalul anului 2013, anul anterior demarării investițiilor, cu perioada din intervalul de referință (2014-2019), până la momentul la care există date disponibile care, de la caz la caz, poate fi anull 2017, 2018 sau 2019.

La elaborarea Strategiei de Specializare Inteligentă au fost identificate 6 priorități, pentru fiecare dintre acestea definindu-se între 3 și 5 măsuri (un total de 18 de măsuri). În continuare, în cadrul fiecărei măsuri au fost definiți indicatorii, un total de 45 de indicatori.

Metodologia de măsurare a impactului investițiilor realizate în regiune a presupus următoarele etape:

1. Realizarea unor corespondențe între indicatorii de realizare imediată, respectiv previzionați, și programele de finanțare nerambursabilă prin care aceștia pot fi îndepliniți;
2. Identificarea surselor datelor necesare a fi obținute în vederea evaluării impactului investițiilor:
    a. Culegerea tuturor indicatorilor care sunt publici;
    b. Transmiterea de adrese către diverse instituții pentru obținerea indicatorilor care nu sunt publici.
3. Prelucrarea datelor culese în comparație cu valorile țintă definite.

În capitolul 2 – Stadiul de îndeplinire al investițiilor făcute în regiunea Sud Muntenia în perioada 2014-2019 – se regăsesc, centralizat, indicatorii identificați, pe când în **capitolul 3** se regăsesc sursele din care au fost obținute datele în cauză.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

2. PRIORITĂȚILE, MĂSURILE ȘI INDICATORII STRATEGIEI DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ

Priorități	Măsuri	Indicator
Economie regională competitivă bazată pe inovare	Susținerea creării și dezvoltării de noi întreprinderi și structuri de sprijin al afacerilor	Numărul de întreprinderi create
		Numărul întreprinderilor menținute peste trei ani în activitate
		Numărul de structuri de sprijin al afacerilor create
		Numărul de întreprinderi sprijinite
	Susținerea dezvoltării de capacități de producție și servicii inovatoare	Numărul de întreprinderi inovatoare nou create
		Numărul de revendicări de proprietate intelectuală ale întreprinderilor
		Ponderea produselor și serviciilor inovatoare în portofoliul întreprinderilor
	Investiții de CDI pentru mediul de afaceri și de cercetare	Numărul de infrastructuri CDI nou create
		Evoluția gradului de utilizare a infrastructurilor existente
		Evoluția cheltuielilor de cercetare dezvoltare în rândul întreprinderilor sprijinite
	Sprijinirea creării și dezvoltării de clustere	Numărul de clustere înființate
		Numărul de întreprinderi active din cluster

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

	inovatoare	Evoluția ponderii cifrei de afaceri a întreprinderilor din cluster în total cifra de afaceri pe domeniu
Stimularea transferului tehnologic și științific	Sprijinirea dezvoltării entităților de transfer tehnologic	Număr de entități de transfer tehnologic nou create
		Numărul de activități de transfer tehnologic intermediate
		Evoluția cifrei de afaceri a întreprinderilor care beneficiază de transfer tehnologic
	Încurajarea creării de parteneriate pentru transfer de cunoaștere	Numărul de parteneriate create
		Numărul de IMM implicate în aceste parteneriate
	Stimularea creării de rețele de cercetare-dezvoltare afiliate rețelelor europene	Numărul de rețele create și afiliate
	Îmbunătățirea calității și eficienței învățământului terțiar în regiune	Acoperirea nevoii de resurse umane din zonă cu resurse calificate
		Gradul de absolvenți care se angajează în domeniul de specializare
		Numărul de specializări dezvoltate de universități în colaborare cu industria

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

Dezvoltarea și menținerea în regiune a capitalului uman înalt specializat	Îmbunătățirea abilităților antreprenoriale ale cercetătorilor	Număr afaceri lansate de cercetători în domeniile de specializare inteligentă
		Perioada medie de supraviețuire a afacerilor lansate de cercetători
	Atragerea de capital uman înalt specializat în regiune	Număr personal de înaltă calificare atras în regiune
		Număr de tineri cu educație superioară care se întorc pentru a munci în localitățile de origine
Facilitarea asimilării rezultatelor cunoașterii și	Promovarea colaborării multidisciplinare între agenții generatori de cunoaștere	Numărul de colaborări inițiate
		Numărul de proiecte comune generate din astfel de colaborări
	Facilitarea accesului la literatura internațională științifică de cercetare	Numărul de abonamente noi realizate
	Stimularea cererii întreprinderilor pentru inovare prin proiecte de CDI	Număr de proiecte inovatoare realizate

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

inovării	Sprijin pentru crearea de centre suport pentru accesarea programului Orizont 2020	Numărul de centre create
		Număr de beneficiari care apelează la serviciile centrului
		Număr de aplicații de proiect depuse pentru finanțare
		Gradul de succes al aplicațiilor
	Facilitarea accesului la instrumente financiare pentru susținerea proiectelor de CDI	Număr de instrumente financiare dezvoltate
		Număr de organizații sprijinite
		Număr de proiecte sprijinite
		Valoare instrumente financiare accesate
Îmbunătățirea capacității de	Investiții pentru adaptarea proceselor tehnologice la sistemele de certificare și standardizare specifice piețelor externe vizate	Număr de organizați care se certifică
		Impactul certificării asupra exporturilor organizației
	Participarea la misiuni economice, târguri, expoziții	Număr de organizații sprijinite
		Evoluția cifrei de afaceri din exporturi pentru întreprinderile sprijinite

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

internaționalizare a mediului de afaceri	Acces la servicii de sprijin pentru internaționalizare: identificare de parteneri, consultanță juridică, fiscală etc.	Număr de organizații sprijinite
		Număr de parteneri identificați
		Număr de parteneri contractați

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

2.1. Economie regională competitivă bazată pe inovare

În intervalul de timp analizat pentru care datele sunt disponibile (2014 – 2018), economia regiunii Sud Muntenia a crescut, principalii parametrii ai acesteia înregistrând, fiecare în parte, creșteri constante.

La nivelul cifrei de afaceri a companiilor din regiune se poate observa o creștere accentuată, de la aproximativ 120 de miliarde de lei la peste 163 de miliarde de lei (creștere cu peste 25%) pe când profitul obținut de aceleași companii s-a dublat, de la 5 miliarde de lei la peste 10 miliarde de lei.

Figura 1. Comparația principalilor indicatori financiari ai companiilor din regiunea Sud Muntenia (mil lei)

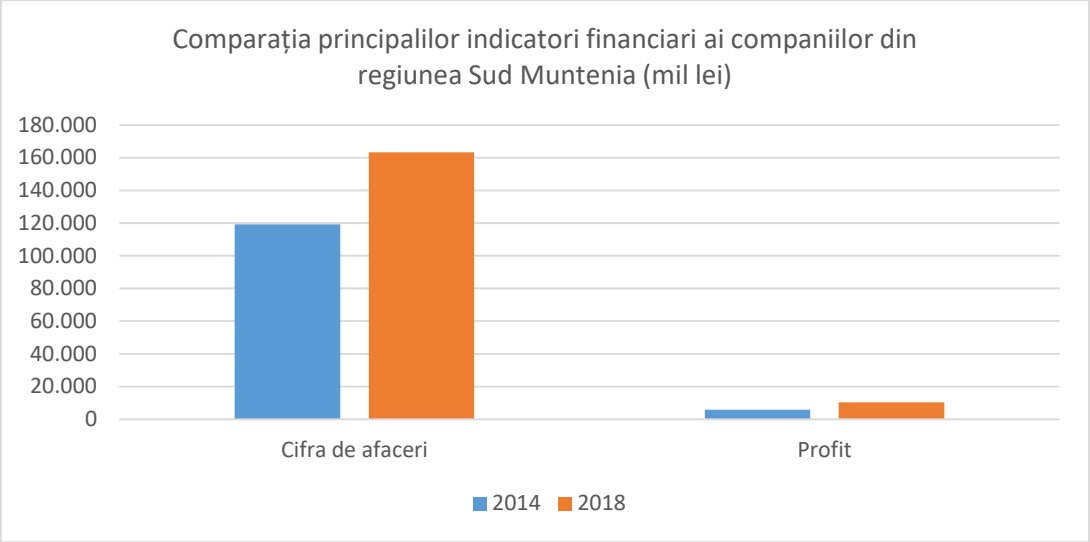

Sursa: Termene.ro

2.1.1. Susținerea creării și dezvoltării de noi întreprinderi și structuri de sprijin al afacerilor

- Conform INS, în anul 2017, în regiunea Sud Muntenia erau peste 62.000 de unități locale active, în creștere accelerată față de anul 2013, când numărul acestora era de aproximativ 55.000.

Figura 2. Evoluția numărului unităților locale active din regiunea Sud Muntenia

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

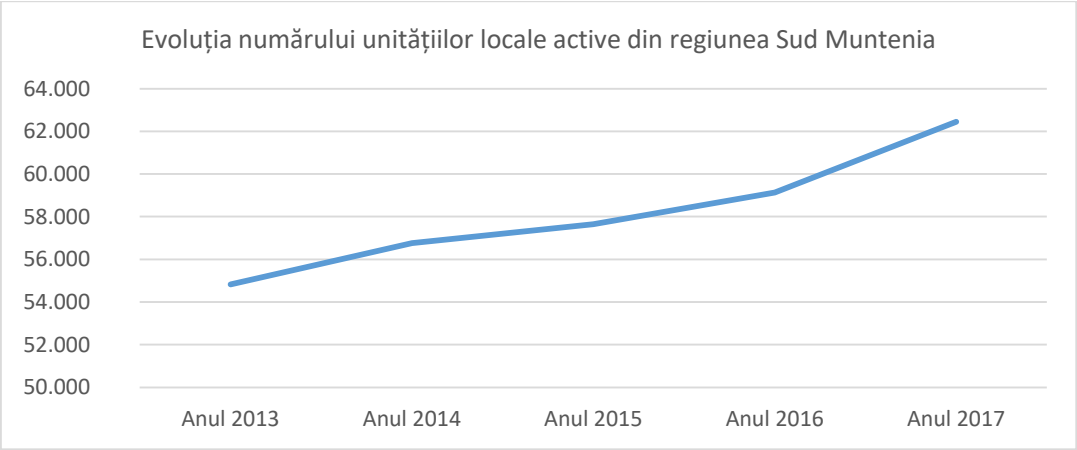

Sursa: Institutul Național de Statistică

- Anii 2017 și 2018 au fost anii în care a fost creat cel mai mare număr de IMM-uri din istoria României, în special datorită programului Startup Nation, program care oferă 200.000 de lei nerambursabili pentru firmele înființate după data de 31.01.2017.
- La momentul de față, nu se poate calcula numărul de companii menținute la peste 3 ani de la înființare, acest lucru putându-se determina cel mai devreme în vara anului 2020, când firmele înființate în anul 2015 vor avea încheiate 3 exerciții financiare complete.
- Din punct de vedere al structurilor de sprijin al afacerilor, deși Programul Operațional Regional oferea sprijin pentru astfel de infrastructuri, până la momentul de față nu a fost identificată nicio astfel de structură.

În concluzie, la nivel regional, s-a observat o creștere consistentă a numărului de unități locale active (peste 12%). Cu toate acestea, se constată în continuare lipsa unor structuri de sprijinire a afacerilor, efectul acestui fapt putând fi vizibil în următorii ani, când numărul de companii menținute în activitate ar putea fi, în continuare, redus.

2.1.2. Susținerea dezvoltării de capacități de producție și servicii inovatoare

- Numărul de unități locale care activează în industria prelucrătoare a înregistrat creșteri în toate regiunile de dezvoltare ale României. În regiunea Sud Muntenia, ritmul a fost unul foarte ridicat, în anul 2017 fiind cu 10% mai multe companii în domeniul producției, comparativ cu anul de

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

referință, 2013. De altfel, regiunea Sud Muntenia se află, în anul 2017, pe locul 5 la nivel național, după ce, în anul 2013, se afla pe locul 6.

Tabel 3. Numărul unităților locale active pe regiuni de dezvoltare 2013-2017 - Secțiunea C - Industria prelucrătoare

Numărul unităților locale active pe regiuni de dezvoltare 2013-2017 - Secțiunea C - Industria prelucrătoare					
Unități					
Regiunea	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Nord-Vest	7.985	8.266	8.383	8.455	8.824
Centru	7.430	7.558	7.547	7.492	7.633
Nord-Est	6.119	6.257	6.261	6.314	6.546
Sud-Est	5.366	5.494	5.509	5.476	5.600
Sud Muntenia	**5.212**	**5.340**	**5.509**	**5.536**	**5.751**
București - Ilfov	7.563	7.929	7.906	7.840	8.141
Sud-Vest Oltenia	3.471	3.539	3.594	3.519	3.673
Vest	4.779	4.891	4.848	4.781	4.888
TOTAL	**47.925**	**49.274**	**49.557**	**49.413**	**51.056**

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

- În intervalul 2016 - 2018, în regiunea Sud Muntenia au fost identificate 37 de brevete obținute și 93 de cereri depuse. Valorile sunt aproximative, având în vedere că au fost luați în calcul și aplicanții persoane fizice, în funcție de adresa din buletin. Cu toate acestea, numărul aplicanților persoane juridice este cunoscut: 24 de cereri de brevete și 15 brevete obținute într-un interval de 3 ani. Valoarea este extrem de scăzută, cele 15 brevete introduse în ciclul productiv neputând produce vreun impact semnificativ la nivel regional.
- Ponderea produselor și serviciilor inovatoare în portofoliul întreprinderilor: majoritatea programelor de finanțare au prevăzut un punctaj suplimentar tuturor aplicanților care aveau în plan realizarea inovarea de produse sau de procese la nivel de întreprindere. Mai mult, punctaj suplimentar a fost acordat și proiectelor care au inclus achiziția de tehnologii inovative.

În concluzie, la nivelul regiunii se observă o creștere a numărului de companii care activează în producție însă, la nivel de inovare, situația păstrează trendul național. Chiar dacă există numeroase investiții care includ, la nivel de societate, inovare de proces sau de produs, în regiunea Sud Muntenia, numărul de brevete obținut de mediul de afaceri este nesemnificativ.

2.1.3. Investiții de CDI pentru mediul de afaceri

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

Investițiile de cercetare, dezvoltare și inovare (CDI) pentru mediul de afaceri au înregistrat un trend crescător, grație Programului Operațional Competitivitate care, spre deosebire de orizontul de timp anterior (2007-2013), a inclus și proiectele de tip TIC în sfera cercetării.

În intervalul de timp analizat, la nivelul regiunii Sud Muntenia:

- 10 proiecte care includ activități CDI contractate la nivelul regiunii Sud Muntenia - în domeniul TIC;
- 2 infrastructuri CDI nou create.

În anul 2013, ponderea cheltuielilor CDI în PIB-ul regiunii Sud Muntenia era de 0,472% iar ținta era de 3%, din care 1% aferente mediului privat. În anul 2017 (ultimul pentru care există date disponibile), ponderea acestor cheltuieli a fost de doar 0,32%, o scădere accentuată.

Figura 4. Ponderea cheltuielilor CDI din PIB în regiunea Sud Muntenia

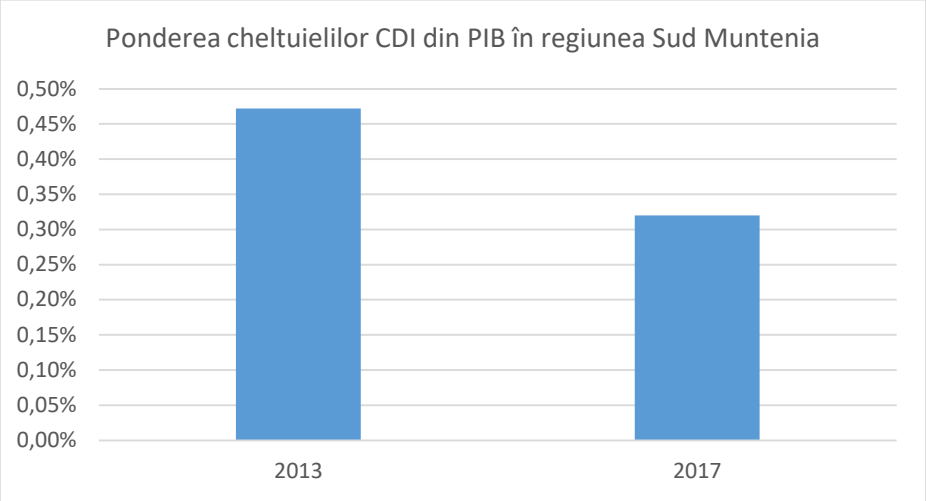

Sursa: Institutul Național de Statistică

2.1.4. Sprijinirea creării și dezvoltării de clustere inovatoare

La nivelul anului 2014, în regiunea Sud Muntenia au fost identificate 4 clustere: două în industria auto și câte unul în domeniul turismului și al bioeconomiei. Suplimentar, în regiunea limitrofă (București-Ilfov) mai există un număr ridicat de clustere relevante și pentru regiunea Sud Muntenia, 4 dintre acestea fiind considerate de maximă importanță regională.

La momentul 2019, în regiunea Sud Muntenia au fost identificate 10 clustere din care 5 înființate în perioada 2014 - 2019. Cele 5 clustere nou apărute în orizontul de timp analizat sunt următoarele:

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

- CLUSTERUL BIO CONCEPT VALEA PRAHOVEI – industria agricolă – NOU;
- DANUBE ENGINEERING HUB – TIC NOU;
- AGRI-BIO-TECH – BIOECONOMIE NOU;
- DANUBE FURNITURE CLUSTER – MOBILIER NOU;
- CLUSTERUL CERMAND – ENERGIE NOU.

Suplimentar, în regiune au mai fost identificate 5 clustere importante:

- POL COMPETITIVITATE AUTO MUNTENIA – industria auto;
- ACAROM – industria auto;
- CLUSTERUL POLUL DE COMPETITIVITATE IND-AGRO-POL - industria agroalimentară;
- CLUSTERUL– MECHATREC – mecatronică;
- CLUSTER ROMANIAN TEXTILE CONCEPT – textile.

În cele 10 clustere prezentate anterior activează cumulat peste 200 de întreprinderi, atât din domeniile relevante clusterului cât și din alte domenii.

Deși 10 clustere (din care cel puțin 5 sunt înființate în regiunea București-Ilfov) este un număr extrem de mic la nivel regional, se poate observa progresul înregistrat în acest domeniu. Suplimentar, la nivelul importanței aglomerărilor în județul Prahova a apărut o aglomerare de importanță regională, axată în domeniul fabricării de echipamente electrice și electronice (în anul 2014 aceasta nu exista) existând premisele apariției de clustere și în acest domeniu (similar industriei auto în jurul căreia s-au creat 2 clustere).

2.2. Stimularea transferului tehnologic și științific

Transferul tehnologic reprezintă modul în care activitățile CDI realizate la nivelul mediului academic au întrebuințare și căutare pe piață. Una dintre principalele probleme ale domeniului CDI din România și, implicit, din regiunea Sud Muntenia o reprezintă numărul mic de rezultate CDI care pot fi valorificate pe piață, lucru din care rezultă o eficiență precară a cheltuielilor realizate.

2.2.1. Sprijinirea dezvoltării entităților de transfer tehnologic

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

În anul 2012, la nivelul regiunii Sud Muntenia existau doar 4 entități de transfer tehnologic (dintr-un total de 13 existente la nivel național), dintre care una autorizată provizoriu. În anul 2015, numărul acestora s-a redus, în regiunea Sud Muntenia mai existând doar două entități acreditate, CIT CASA DUNĂRII Călărași și CIT-CCIA Ialomița, Slobozia. La momentul elaborării prezentului studiu (anul 2019), în registre mai figurează drept acreditată o singură entitate, CIT-CCIA Ialomița, dintr-un total de 41 de entități autorizate. Suplimentar, la nivel național, mai există 13 entități acreditate provizoriu, niciuna însă cu sediul în județele regiunii.

Trendul privind sprijinirea dezvoltării entităților de transfer tehnologic la nivel regional este negativ, la fiecare 3 ani numărul acestor entități înjumătățindu-se. În paralel, la nivel național, numărul este în creștere, un semnal serios cu privire la faptul că, în timp, decalajul dintre companiile din regiunea Sud Muntenia și companiile din alte regiuni va crește.

Figura 5. Evoluția numărului entităților de transfer tehnologic acreditate

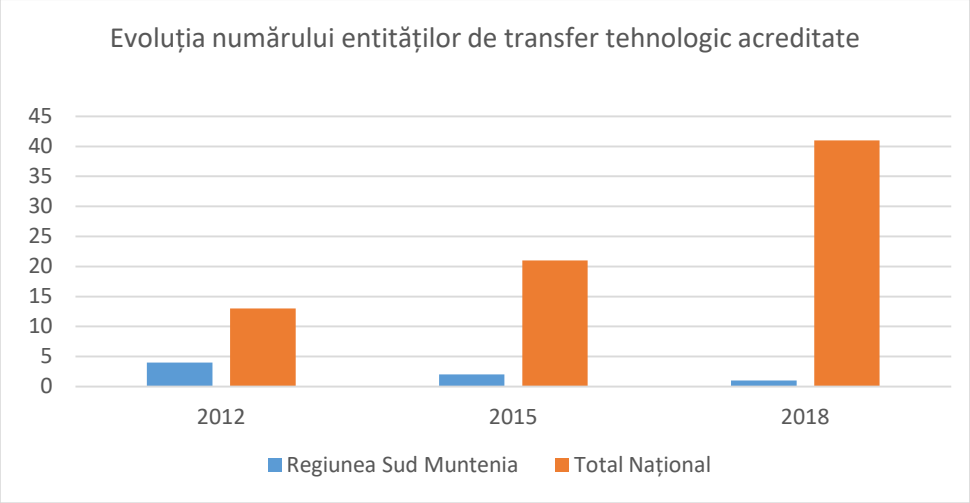

***Sursa**: www.research.gov.ro*

<u>Update 2019</u>: deși site-urile oficiale indică faptul că CIT-CCIA Ialomița este acreditată, la momentul octombrie 2019 aceasta nu mai există. Faptul că, la nivelul regiunii Sud Muntenia, nu mai există nicio entitate acreditată de transfer tehnologic, iar în ultimii 7 ani nu a fost înființată niciuna nouă, este un indiciu clar al stadiului în care se află acest indicator și al faptului că nu există nicio întreprindere care să fi beneficiat în ultimii ani de activități de transfer tehnologic sau de creșterea cifrei de afaceri.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

Sprijinirea Transferului Tehnologic se realizează și prin intermediul Axei Prioritare 1, Prioritatea de Investiții 1.1 din cadrul POR. În anul 2018 au fost depuse 3 proiecte, cei 3 beneficiari fiind Centre de Transfer Tehnologic neacreditate la momentul de față, existând așadar premisele ca la finalul perioadei de monitorizare toate cele 3 entități să se acrediteze în acest sens.

2.2.2. Încurajarea creării de parteneriate pentru transfer de cunoaștere

În scopul susținerii realizării obiectivelor acestei priorități, la nivel regional sprijinul va fi acordat pentru dezvoltarea de parteneriate între întreprinderi și organizații de cercetare, cu scopul de a crea produse și servicii acceptate de piață. Pentru determinarea numărului de parteneriate pentru transfer de cunoaștere realizate la nivel regional sunt disponibile două surse de date:

- Ministerul Fondurilor Europene;
- Chestionarele transmise pentru 50 de entități din sfera Transferului Tehnologic din regiune.

Astfel, la nivel regional sunt asumate, ca indicatori de proiect, 84 de întreprinderi care vor beneficia de sprijin oferit pentru serviciile de transfer de cunoștințe și de tehnologie. Suplimentar, din chestionarele transmise și colectate (pentru orizontul 2016-2018) s-au identificat 941 de forme de colaborare între mediul de cercetare (care au răspuns la chestionare) și mediul de afaceri.

Dintre formele de colaborare, cele mai multe sunt de tipul contractelor de consultanță tehnologică, urmate de contractele de cercetare contractuală, ambele peste 300 în intervalul 2016-2018.

Figura 6. Situație contracte și acorduri pentru TT

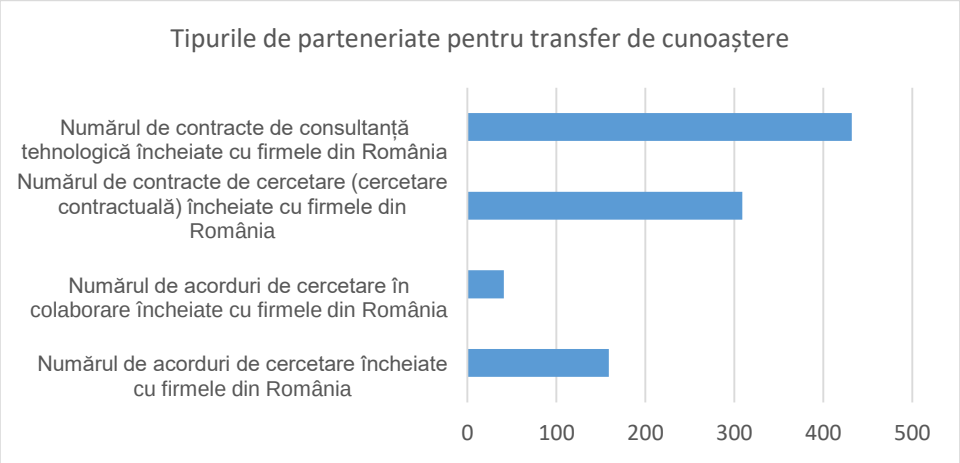

Sursa**: **prelucrare** **chestionare

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

Trendul numărului de parteneriate pentru transfer de cunoaștere în regiune este unul crescător. La nivelul anului 2016, în entitățile chestionate, au fost derulate aproximativ 250 de contracte, valoare care a ajuns la aproximativ 400 parteneriate în anul 2018.

Figura 7. Evoluția numărului de parteneriate pentru transfer de cunoaștere

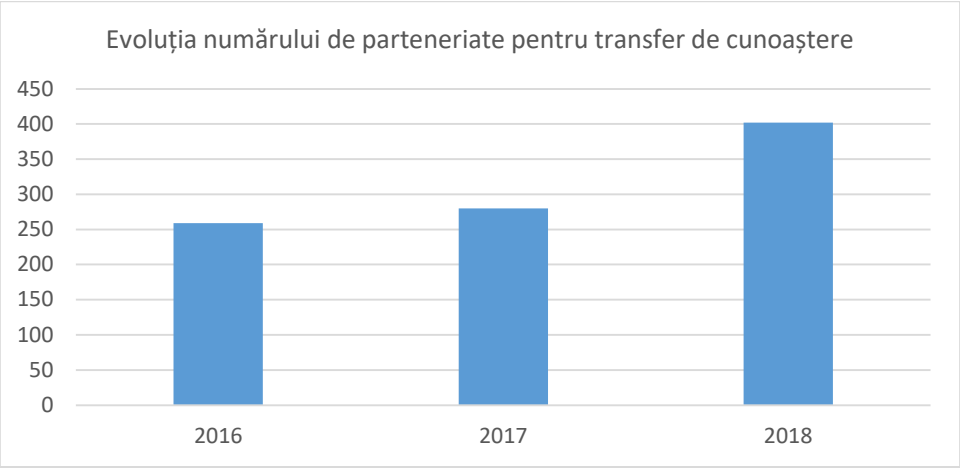

Sursa: prelucrare chestionare

În concluzie, deși în regiune nu mai există entități acreditate în transferul tehnologic, există contracte încheiate între mediul de cercetare și cel de afaceri și fără acești intermediari.

2.2.3. Stimularea creării de rețele de cercetare dezvoltare afiliate rețelelor europene

În scopul susținerii realizării obiectivelor acestei priorități, la nivel regional sprijinul va fi acordat pentru activități de sprijinire a creării rețelelor de cercetare racordate la rețele europene, fiind identificată o singură investiție în această direcție.

Lipsa interesului regional pentru afilierea la rețele europene este vizibil și în faptul că nu a fost identificată nicio cerere de brevet (sau vreun brevet) depus de vreo entitate din România la nivel european în ultimii ani, toate cererile fiind făcute la nivel național.

2.3. Dezvoltarea și menținerea în regiune a capitalului uman înalt specializat

Amplasarea geografică a zonei București-Ilfov în centrul regiunii Sud Muntenia are un impact major: pe lângă potențialul semnificativ pe care îl are în dezvoltarea pe termen lung a acesteia, este și cauza

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

unor probleme. Migrarea tinerilor și a „creierelor” către municipiul București este una dintre principalele probleme cu care se confruntă regiunea.

2.3.1. Îmbunătățirea calității și eficienței învățământului terțiar în regiune

Având în vedere faptul că municipiul București reprezintă cel mai mare centru universitar al macro regiunii geografice formată din Sud Muntenia și București-Ilfov, dezvoltarea învățământului terțiar are de suferit.

La nivelul infrastructurii învățământului superior, numărul de clase disponibile pentru învățământul terțiar a rămas relativ constant în intervalul 2013 - 2018. Deși a existat un vârf, în anul 2016, trendul ultimilor 3 ani este unul de scădere, un indiciu asupra faptului că, în continuare, regiunea nu reușește să atragă studenții.

Figura 8. Evoluția numărului de săli de cursuri în regiunea Sud Muntenia

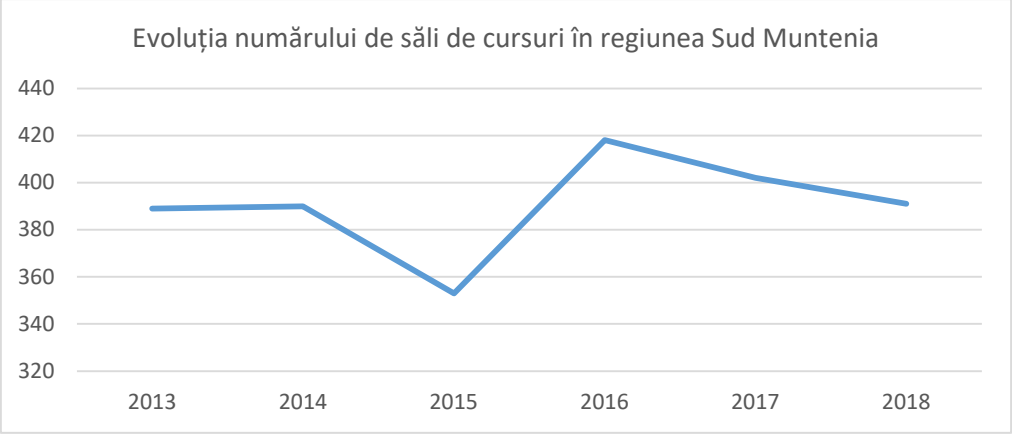

Sursa: Institutul Național de Statistică

Efect sau consecință a faptului că infrastructura de învățământ terțiar nu reprezintă o prioritate de investiții în regiune este și faptul că numărul de absolvenți din anul 2017 ai regiunii este inferior celui din anul 2014, pe când în ultimii 3 ani trendul a fost relativ constant. Astfel, anual, în regiune sunt aproximativ 5.800 de absolvenți, o valoare extrem de scăzută pentru o populație de peste 3,3 milioane de locuitori. Practic, la nivel regional, există 1 absolvent la aproximativ 800 de locuitori, pe când în regiunea București-Ilfov, valoarea este de peste 5 ori mai ridicată.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

Figura 9. Evoluția numărului de absolvenți din regiunea Sud Muntenia

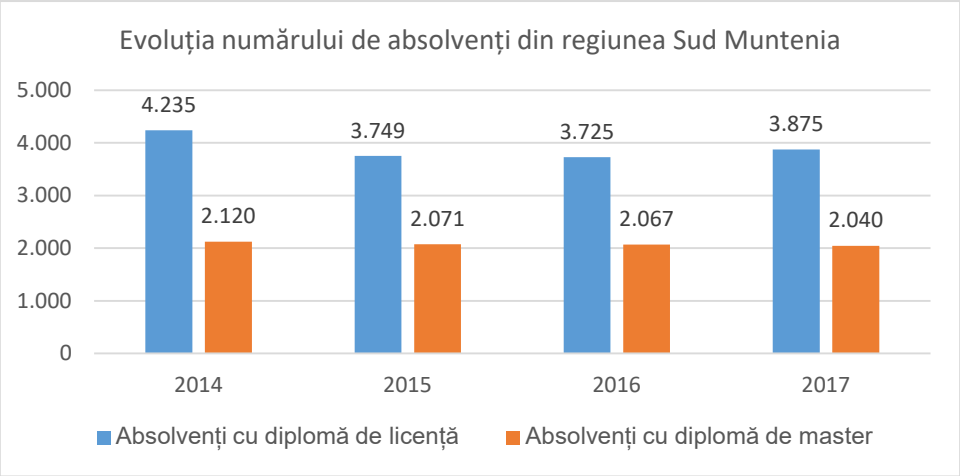

Sursa: Institutul Național de Statistică

În concluzie, sprijinirea universităților din orașele importante din regiune, în vederea eficientizării învățământului terțiar, reprezintă o măsură pentru a reduce decalajul existent în prezent între regiunea Sud Muntenia și regiunea București-Ilfov, obiectiv care nu este îndeplinit în momentul de față, existând chiar un ușor regres în orizontul de timp analizat.

În anul 2013, la nivelul regiunii erau angajați aproximativ 2.200 de cercetători, un număr considerat insuficient pentru o populație de peste 3,2 milioane de locuitori. În orizontul de timp analizat, această valoare s-a diminuat cu peste 30%, ajungând la 1.415 cercetători în anul 2017.

Figura 10. Evoluția numărului de cercetători în regiunea Sud Muntenia

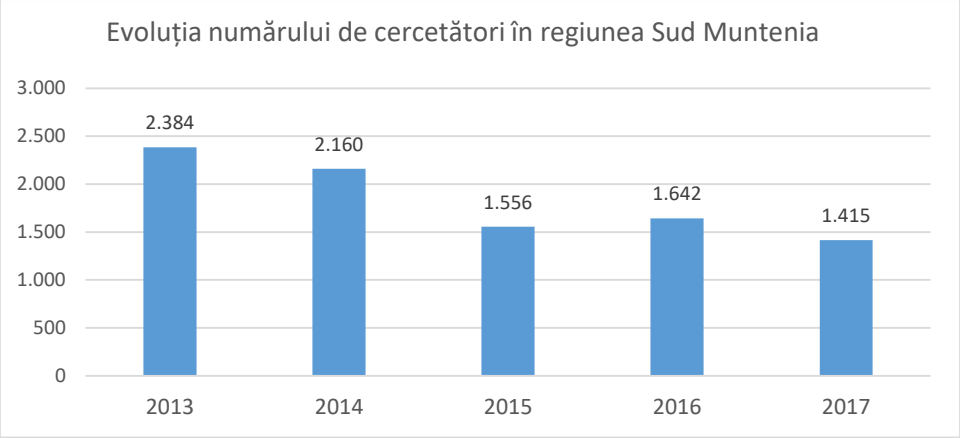

Sursa: Institutul Național de Statistică

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

În concluzie, regiunea nu reușește să creeze bazele pentru a putea ameliora migrarea tinerilor şi a „creierelor" către municipiul București. Suplimentar, față de perioada 2013-2014, la nivel regional (dar și național, incluzând și regiunea București-Ilfov) s-a accentuat un fenomen de migrare a tinerilor, a creierelor dar și a forței de muncă calificate, către regiunile vest europene, vest europene, fenomen care se va resimți mai puternic într-o regiune care ave probleme cu migrarea și înainte de accentuarea acestuia.

2.3.2. Îmbunătățirea abilităților antreprenoriale ale cercetătorilor

În regiunea Sud Muntenia, în anul 2013, au fost depuse doar 61 de cereri de brevete, aceasta regăsindu-se pe ante-penultimul loc la nivel național, din acest punct de vedere. În intervalul 2013-2017, numărul brevetelor depuse în regiune a scăzut la doar 42 de brevete, regiunea păstrându-și penultimul loc. În cazul desenelor și modelelor depuse, valoarea acestora a scăzut de 3 ori (de la 36 la 12), regiunea căzând de pe locul 3 pe locul 6.

Figura 11. Numărul de brevete și desene depuse în regiunea Sud Muntenia

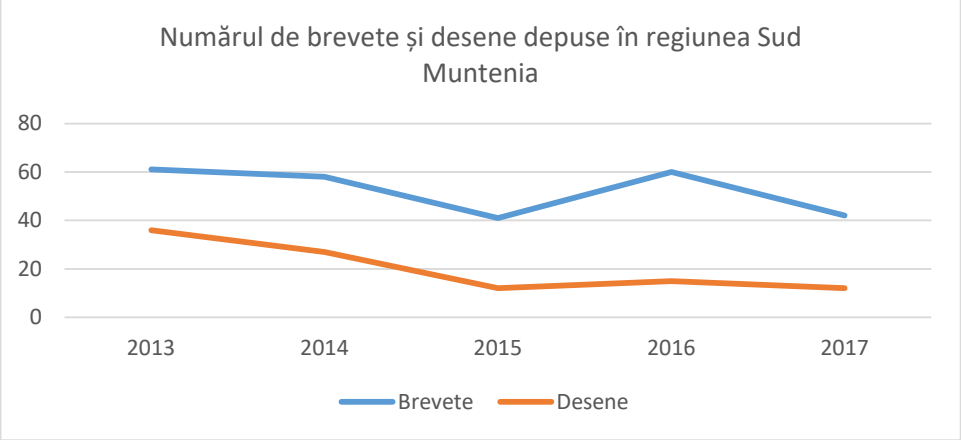

Sursa: Institutul Național de Statistică

Dacă, în cazul numărului de desene tehnice, scăderea a fost una generală la nivel național, în cazul brevetelor situația este diferită. Astfel, pe orizontul analizat există 4 regiuni unde numărul brevetelor este în creștere, un indiciu al faptului că trendul este unul de creștere a discrepanțelor existente între acestea și regiunea Sud Muntenia.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

2.3.3. *Atragerea de capital uman înalt specializat în regiune*

Pe lângă încercarea de a stopa migrația tinerilor și a creierelor către municipiul București, o altă măsură o reprezintă atragerea capitalului uman înalt specializat în regiune. Acest obiectiv se poate atinge prin construirea unei veritabile „oferte" dedicate celor care au atins un nivel ridicat de calificare. Accesul facil și rapid la serviciile din București, în condițiile în care localizarea în regiunea Sud Muntenia permite un cost al vieții mai redus, este un argument important în această „ofertă".

Pentru ca obiectivul să poată fi îndeplinit, este nevoie de două elemente: o creștere a valorilor investițiilor în mediul de business din regiune (în special în industria prelucrătoare) precum și o creștere a salariului pentru ca oferta să fie una atractivă. A fost aleasă industria prelucrătoare, deoarece are caracteristica localizării și necesită personal înalt calificat dar și o corelare bună cu mediul academic, în vederea realizării transferului tehnologic.

Din punctul de vedere al investițiilor, trendul este unul crescător. În anul 2017, în industria prelucrătoare, valoarea acestora a crescut de la 3 miliarde la 4 miliarde de lei, după un declin în anul 2015, când valoarea a scăzut la 2,5 miliarde de lei.

Figura 12. Valoarea investițiilor în industria prelucrătoare în regiunea Sud Muntenia

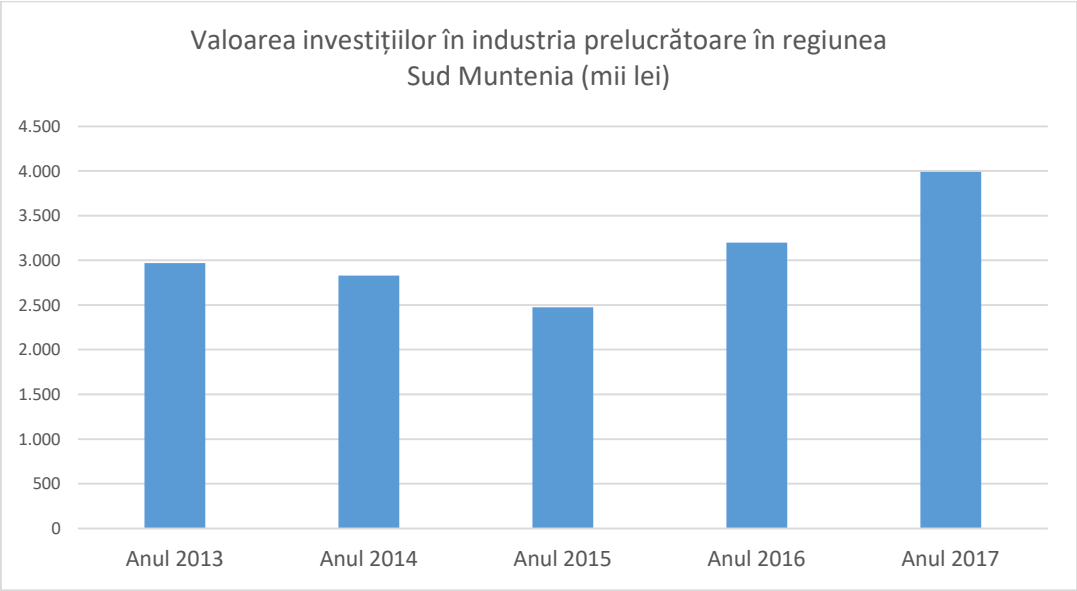

Sursa: Institutul Național de Statistică

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

Pentru a argumenta ca benefic costul vieții în regiune (atragerea de personal calificat) este nevoie ca oferta să fie una competitivă, în comparație cu oferta regiunii limitrofe București-Ilfov. În intervalul analizat, discrepanța dintre cele două regiuni a crescut: dacă în anul 2013 diferența dintre salariile medii era de 192 de lei, în anul 2017 aceasta a crescut la 300 de lei.

Figura 13. Evoluția salariului mediu în regiunea Sud Muntenia

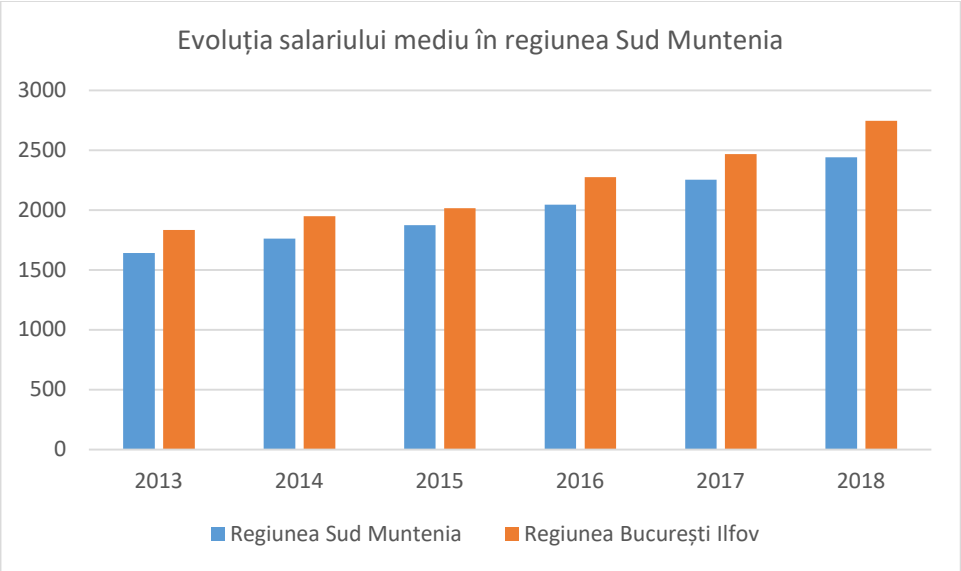

Sursa: Institutul Național de Statistică

În concluzie, regiunea Sud Muntenia are parte de investiții ridicate cu un trend crescător în industria prelucrătoare însă oferta salarială, deși în creștere, continuă să își mărească discrepanța negativă pe care o are în fața regiunii București-Ilfov. Deși costurile curente ale regiunii sunt net inferioare celor din municipiul București, este nevoie de o ofertă consistentă, astfel încât trendul să fie inversat iar migrația să se facă în sens invers.

2.4. Facilitarea asimilării rezultatelor cunoașterii și inovării

Asimilarea rezultatelor cunoașterii și inovării reprezintă procesul de trecere de la produsul/serviciul inovator la desfacerea acestuia pe scară largă. Acesta este procesul cel mai selectiv, majoritatea inițiativelor nereușind să treacă ceea ce în literatura de specialitate a fost definită ca o „vale a morții”. Deși conceptul provine din zona financiară, descriind necesarul mare de finanțare până la

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

penetrarea pieței și cucerirea segmentului țintă, acesta poate fi generalizat la întregul proces de asimilare de cunoștințe din cauza ratei mari de insucces specifice.

2.4.1. Promovarea colaborării multidisciplinare între agenții generatori de cunoaștere

În scopul susținerii atingerii obiectivelor acestei priorități, la nivel regional, sprijinul va fi acordat pentru dezvoltarea unei infrastructuri de comunicare, transfer de informații și colaborare între agenții generatori de cunoaștere. Din punctul de vedere al fondurilor europene, programul dedicat obiectivelor acestei măsuri este acțiunea 1.2.3 din cadrul POC și anume Parteneriate pentru transfer de cunoștințe (Knowledge Transfer Partnerships).

Prin măsura amintită anterior va fi acordat sprijin specializat întreprinderilor, conceput să răspundă nevoilor identificate la nivel individual sau de grup, în diverse stadii de dezvoltare a unei noi afaceri promovate de acestea.

În regiunea Sud Muntenia au fost semnate contracte pentru 5 proiecte depuse pe măsura amintită anterior, acestea având ca indicator de proiect 84 de IMM-uri cu care solicitanții finanțării au cooperat (colaborări inițiale). Valoarea investițiilor private combinate cu sprijinul public pentru proiecte de inovare sau de C&D este de 2,5 milioane de euro iar, dintre cele 84 de IMM-uri, 17 au ca obiectiv introducerea de noi produse pe piață.

2.4.2. Facilitarea accesului la literatura internațională științifică de cercetare

În scopul susținerii atingerii obiectivelor acestei priorități, la nivel regional, sprijinul va fi acordat pentru accesarea bazelor de date care conțin informații noi, cu valoare adăugată mare, prin intermediul acțiunii 1.1.2 Dezvoltarea unor rețele de centre CD, coordonate la nivel național și racordate la rețele europene și internaționale de profil și asigurarea accesului cercetătorilor la publicații științifice și baze de date europene și internaționale a POC.

La nivelul regiunii Sud Muntenia s-au depus 15 proiecte pe măsura amintită anterior, care presupun creșterea cu 55 de unități a numărului de publicații științifice la 1 milion de locuitori. Nu există date referitoare la facilitatea accesului la literatura internațională sau la numărul de abonamente științifice, însă s-au identificat baze de date cu acces gratuit (Web Of Science, spre exemplu), accesul nemaifiind în prezent o problemă atât de stridentă precum era la elaborarea respectivelor măsuri.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

2.4.3. Stimularea cererii întreprinderilor pentru inovare prin proiecte de CDI

În scopul susținerii atingerii obiectivelor acestei priorități, la nivel regional, sprijinul va fi acordat pentru finanțarea proiectelor CDI care au ca inițiatori întreprinderile. Acțiunea din cadrul POC, prin care se îndeplinește indicatorul măsurii curente este 1.2.1 Stimularea cererii întreprinderilor pentru inovare prin proiecte de CDI derulate de întreprinderi individual sau în parteneriat cu institutele de CD și universități, în scopul inovării de procese și de produse în sectoarele economice care prezintă potențial de creștere. Au fost identificate 15 proiecte inițiate de întreprinderi, individual sau în parteneriat cu diverse institute de CD și universități.

2.4.4. Sprijin pentru crearea de centre suport pentru accesarea programului Orizont 2020

În scopul susținerii atingerii obiectivelor acestei priorități, la nivel regional, sprijinul va fi acordat pentru finanțarea creării unor centre de consiliere care vor susține actorii regionali ai inovării pentru accesarea finanțărilor Horizon 2020. Obiectivele acestei măsuri se îndeplinesc prin acțiunea 1.1.3 a POC - Crearea de sinergii cu acțiunile de CDI ale programului-cadru ORIZONT 2020 al Uniunii Europene și alte programe CDI internaționale. La nivel național sunt 13 proiecte aprobate (etapa inițială) niciunul însă nefiind depus de vreo entitate din regiunea Sud Muntenia. Astfel, la nivel regional nu a fost identificat nici un centru creat pentru accesarea programului Orizont 2020.

2.4.5. Facilitarea accesului la instrumente financiare pentru susținerea proiectelor de CDI

În scopul susținerii atingerii obiectivelor acestei priorități, la nivel regional, sprijinul va fi acordat pentru activități de consiliere în vederea accesării instrumentelor financiare adaptate proiectelor inovatoare. Obiectivele acestei măsuri se îndeplinesc prin acțiunea 1.2.2 Instrumente de creditare și măsuri de capital de risc în favoarea IMM-urilor inovative și a organizațiilor de cercetare care răspund cererilor de piață din cadrul POC. Nu a fost identificat nici un proiect depus pe această măsură.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

2.5. Îmbunătățirea capacității de internaționalizare a mediului de afaceri

Un punct slab al României și al regiunii este nivelul scăzut al exporturilor. În contextul prezent de globalizare, cooperarea internațională și schimburile economice sunt vitale pentru a îmbunătăți mediul de afaceri, în special pentru IMM-uri, și pentru a sprijini dezvoltarea unei baze industriale solide și durabile în măsură să facă față concurenței externe.

În intervalul 2013 – 2017, exporturile naționale au crescut de la 50 de miliarde de euro la peste 62 de miliarde de euro, pe când, la nivel regional, de la 8 miliarde de euro la 9,7 miliarde de euro. Așadar, se poate observa că, în ciuda creșterii valorice, procentul exporturilor regionale în totalul național a scăzut continuu.

Figura 14. Evoluția exporturilor la nivel național, comparativ cu evoluția exporturilor în regiunea Sud Muntenia în intervalul 2013-2017

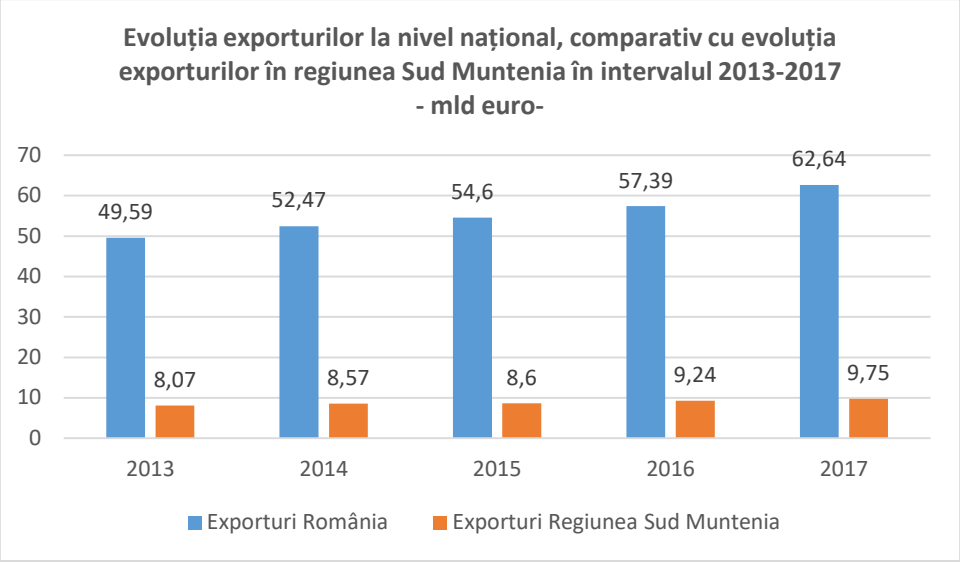

Sursa: Institutul Național de Statistică

Ca obiectiv strategic, România își propune ținta ca exporturile de bunuri și servicii să depășească 40% din PIB până în anul 2020. Pentru atingerea acestui obiectiv ,este necesară inserția pe lanțurile valorice internaționale, globale, a componentelor de produse și servicii cu valoare adăugată cât mai ridicată. Ultimul an pentru care indicatorii statistici sunt disponibili, anul 2016, indică un procent de

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

8% al exporturilor naționale din PIB-ul României, un indiciu al faptului că obiectivul este departe de a fi îndeplinit.

3. SURSE DE DATE

- Ministerul Fondurilor Europene;
    - Răspuns primit la adresa numărul 16611/18.09.2019;
    - Baza de date disponibilă la adresa http://mfe.gov.ro/
- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
    - Răspuns primit la adresa numărul 19.07.01/19.07.2019;
    - Baza de date disponibilă la adresa https://www.afir.info/
- Agenția pentru Implementarea Proiectelor și Programelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii;
    - Culegere de informații la sediul instituției;
- Platforma Termene.ro prin instrumentul Bizzila;
- Institutul Național de Statistică prin platforma Tempo Online;
- Eurostat.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României